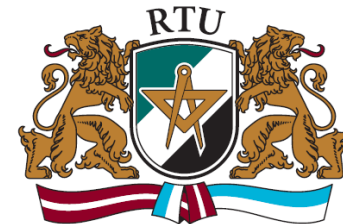

Rīgas Tehniskā universitāte
Energētikas un elektrotehnikas fakultāte
Vides aizsardzības un siltuma sistēmu institūts
www.videszinatne.lv

Efektīvi ēku siltumapgādes risinājumi, kurināmā, apsildes veida un iekārtu izvēle

Dr.sc.ing. Edgars Vīgants

SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"

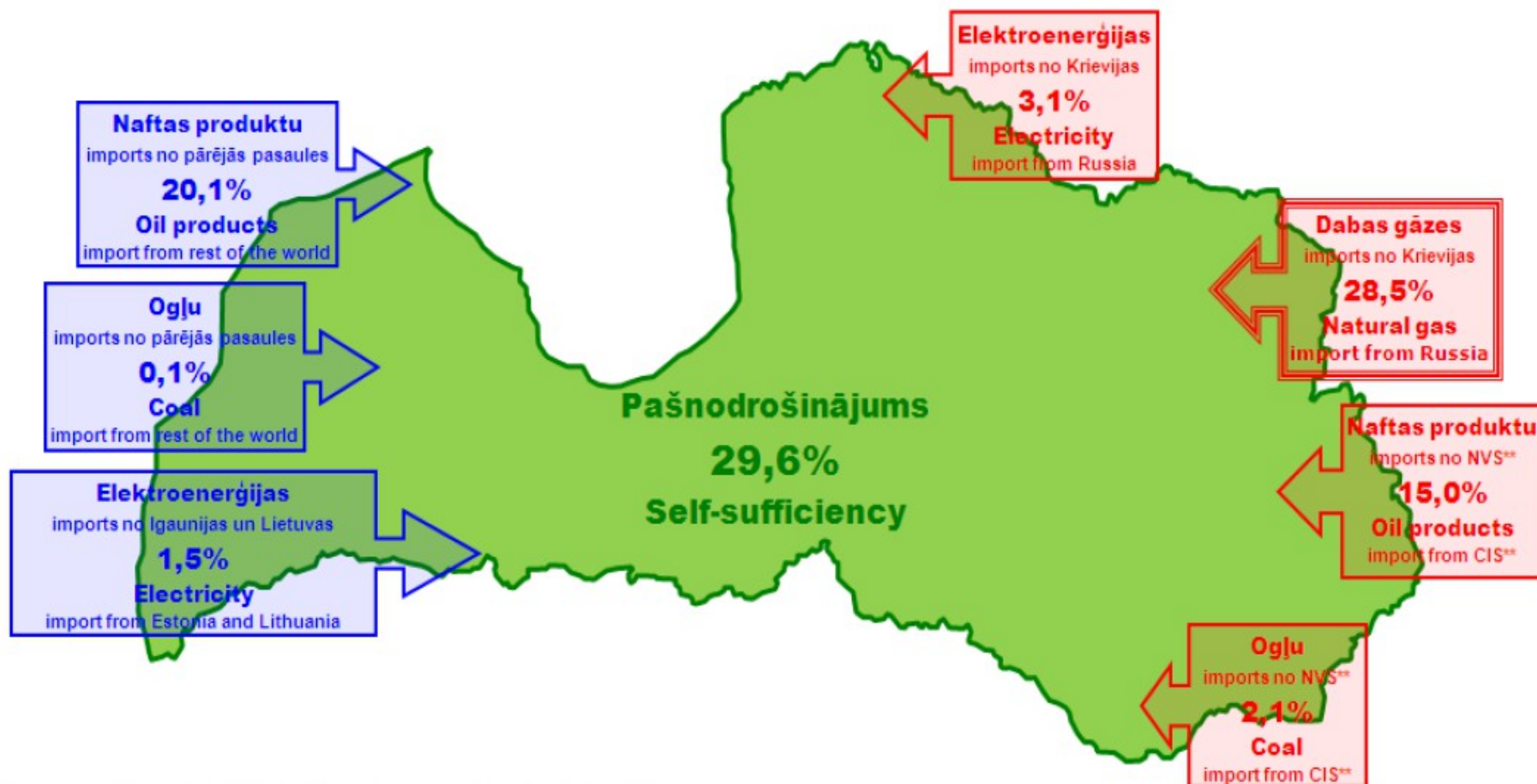

NACIONĀLAIS
ATTĪSTĪBAS
PLĀNS 2020

EIROPAS SAVIENĪBA
EIROPA INVESTĒ LAUKU APVIDOS
Eiropas Lauksaimniecības fonds
lauku attīstībai

Enerģētiskais pašnodrošinājums

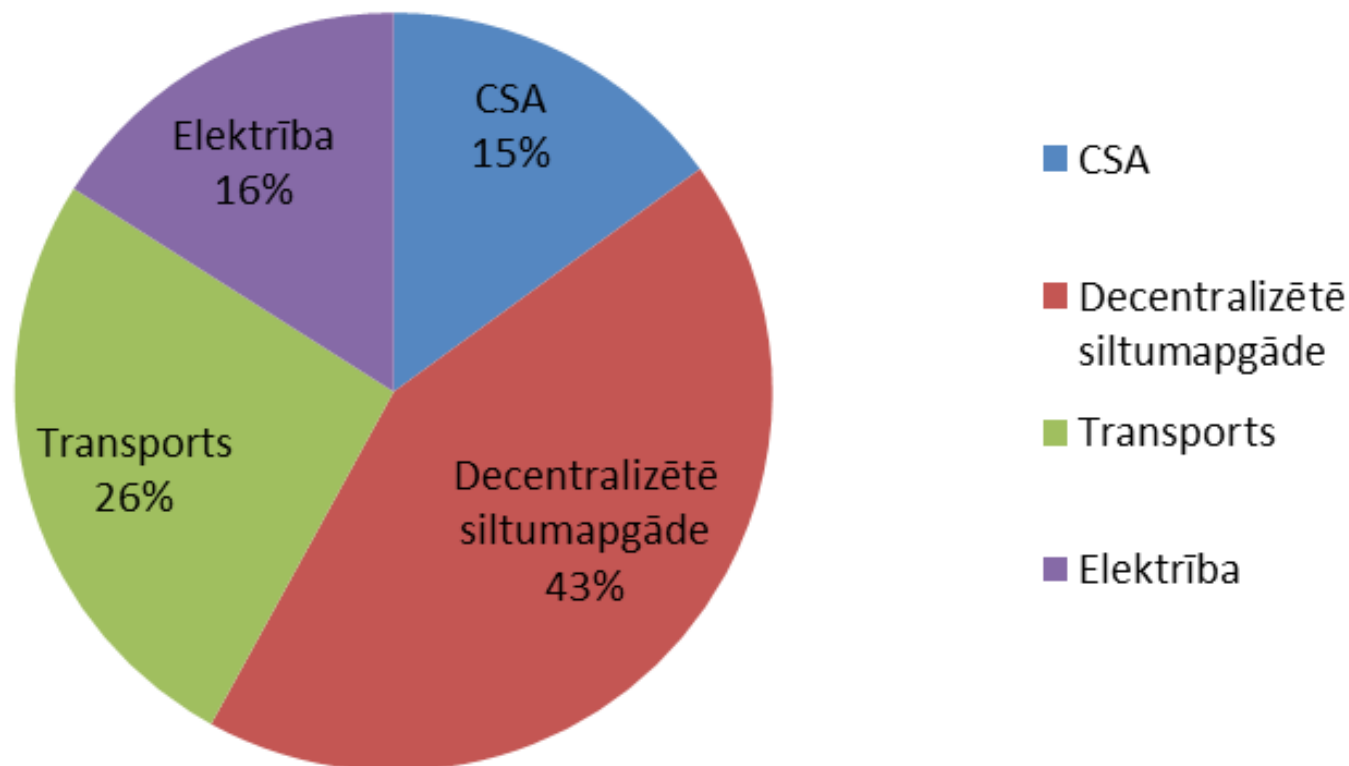

* Aprēķināts, izmantojot Eurostat (External trade) datu bāzi / Calculation is based on Eurostat (External trade) database

** Neatkarīgo Valstu Savienība / Commonwealth of Independent States

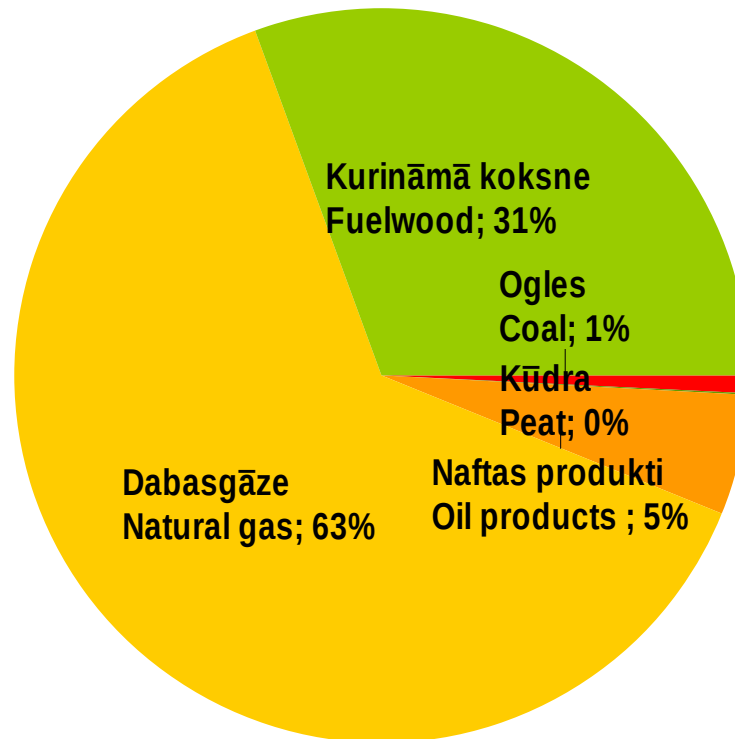
Avots: Ekonomikas ministrija

Latvijas enerģijas bilance 2013.

Avots: Ekonomikas ministrija

Kurināmo struktūra CSA

Avots: Ekonomikas ministrija

Saistošie mērķi

Direktīva 2009/28/EC
par atjaunojamo
energoresursu
izmantošanas
veicināšanu

40%

AER daļa enerģijas gala
patēriņā. Latvija tiecas uz
šo mērķi, 2013. gadā bija
sasniegusi 37.1 %

Latvijas
Enerģētikas
ilgtermiņa
stratēģija 2030

50%

AER daļa enerģijas gala
patēriņā

≤ 50%

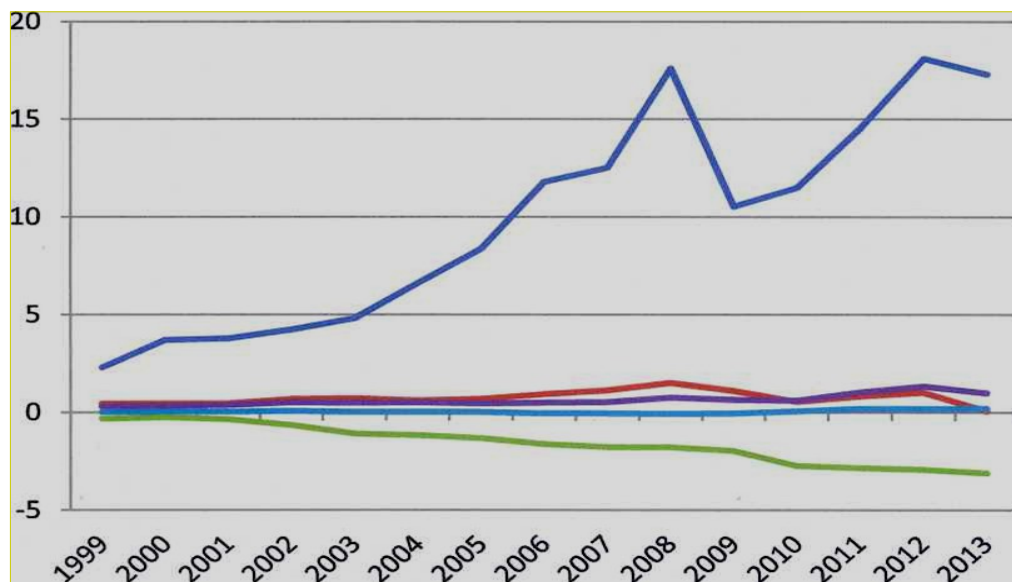
Importētā enerģija

< 100
kWh/m²

Siltumenerģijas patēriņš
gadā. Dzīvojamā fonda
energoefektivitāte

Latvijas vienas dienas energoresursu eksporta-importa bilance (milj.EUR/dienā)

milj.EUR/dienā

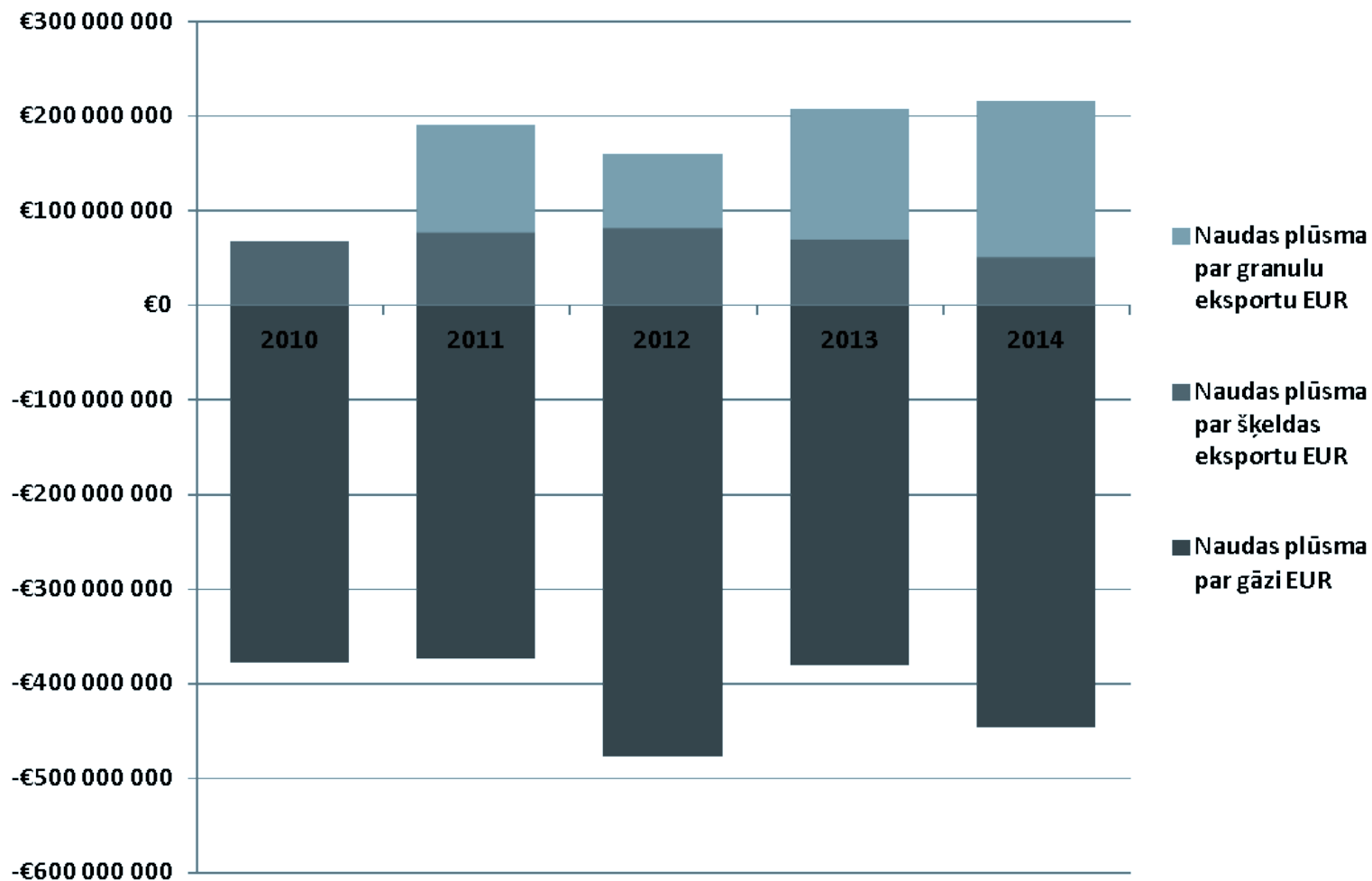

2013.g. katras dienas bilance:

- izdevumi par importētajiem fosilajiem **-17,3 milj.EUR/dienā**
- ieņēmumi par eksportēto enerģētisko koksni **+3,1 milj.EUR/dienā**

Avots: FEI

Pārāk daudz naudas aizplūst ...

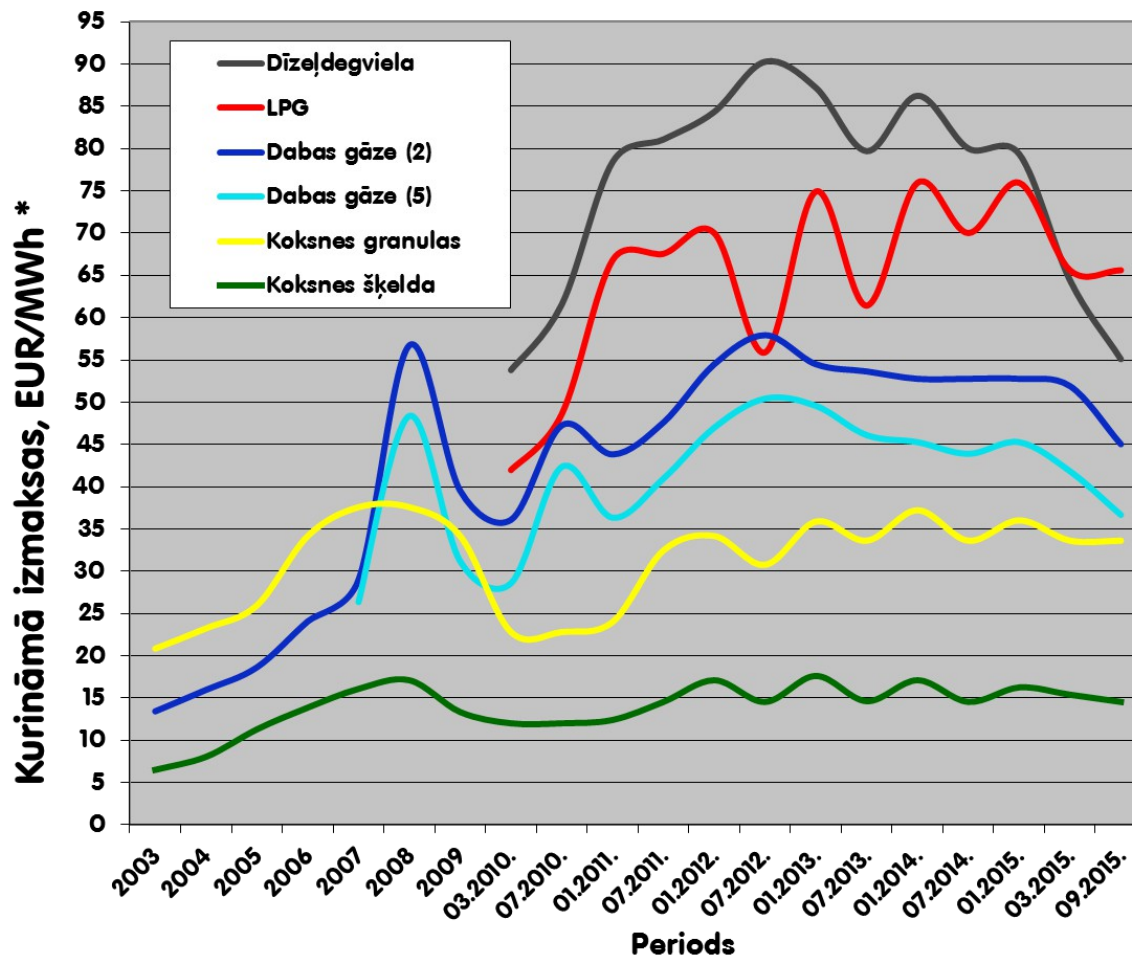

Kurināmo izvēle

- Saule
- Biomasa
  - Malka
  - Briketes
  - Šķeldas
  - Granulas
  - Salmi, siens
- Kūdra
- Dabas gāze
- Akmeņogles
- Elektrība
- Vides siltums (zeme, ūdens, gaiss)

Koksnes konkurētspēja siltumapgādē

Faktiskās cenas (bez PVN):

- dīzeļdegviela 590 EUR/t

- LPG 760 EUR/t

- dabas gāze (2.grupa)
0,37233 EUR/m³

- dabas gāze (5.grupa)
0,30321 EUR/m³

- granulas 140 EUR/t

- šķelda 8,50 EUR/ber.m³

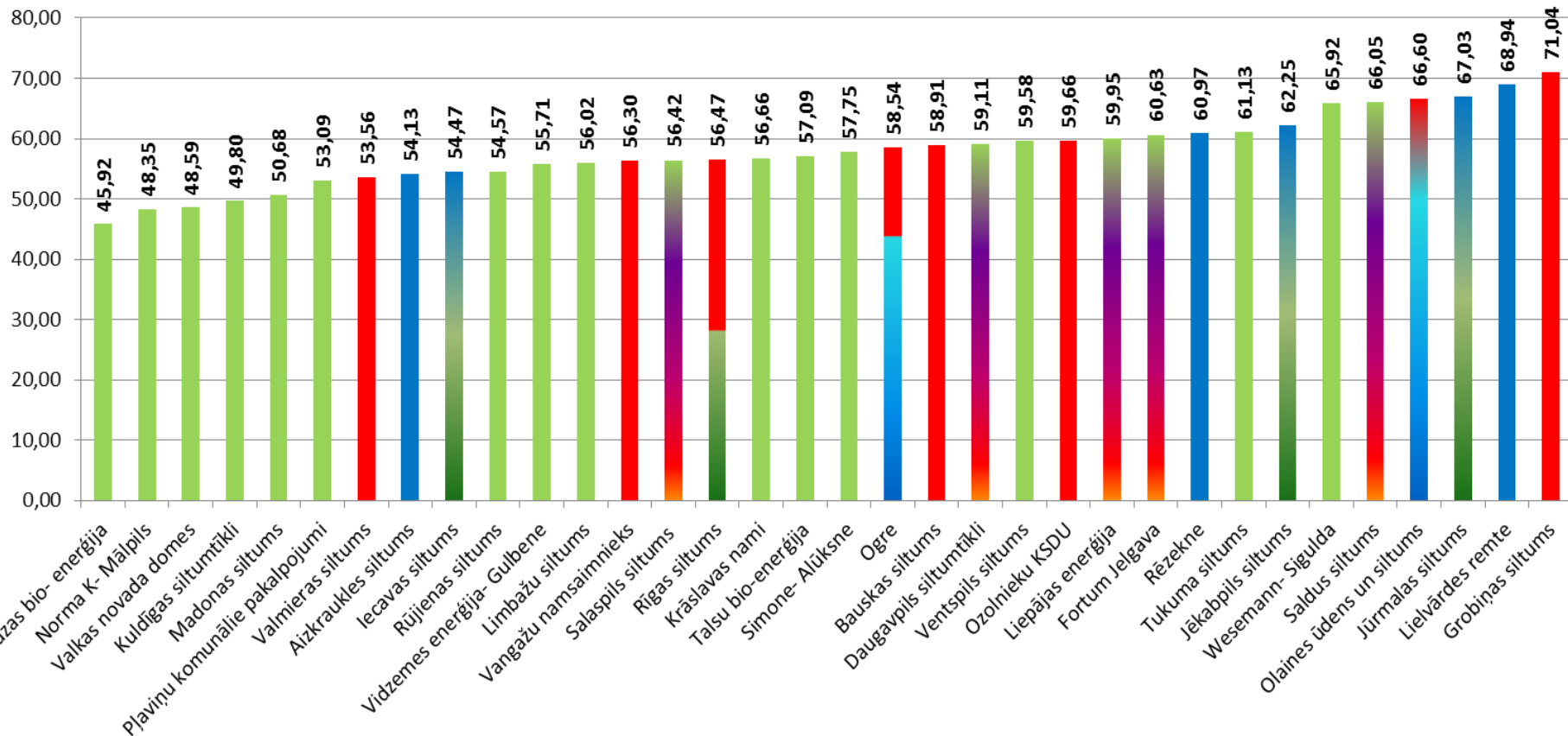
* Ievērojot modernu katlu lietderības koeficientus

Siltumenerģijas tarifu salīdzinājums

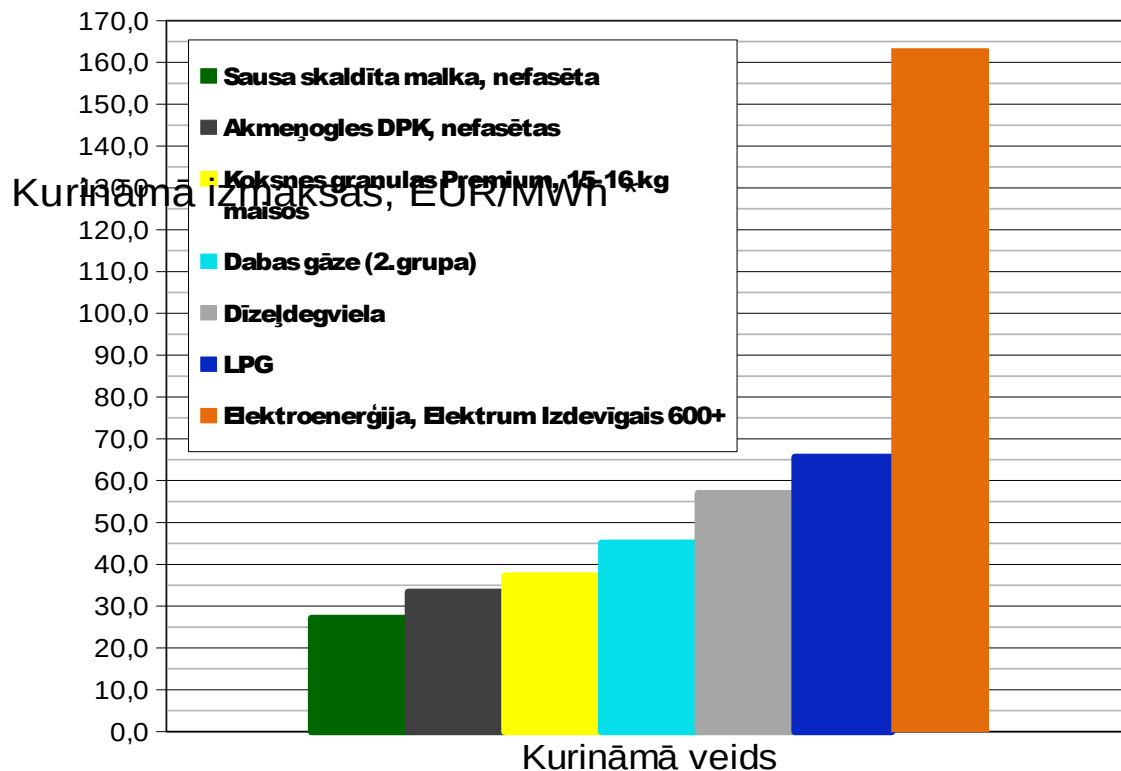
Siltumenerģijas tarifi 2014. gada martā EUR/MWh

(Dabas gāzes gadījumā tarifs noteikts pie tirdzniecības cenas līdz 277,46 EUR/tūkst.nm³)

(zaļš- šķelda, sarkans- pamatā koģenerācija, zils- dabasgāze sildkatlos)

Kurināmo izmaksu salīdzinājums apkurei (EUR/MWh)

Faktiskās cenas (bez PVN) iesk. piegādi:

- **Elektroenerģija 0,16 EUR/kWh**

- **LPG 760 EUR/t**

- **Dīzeļdegviela 610 EUR/t**

- **Dabas gāze (2.grupa) 0,37233 EUR/m³**

- **Granulas 155 EUR/t**

- **Akmeņogles 140 EUR/t**

- **Malka 25 EUR/ber.m³**

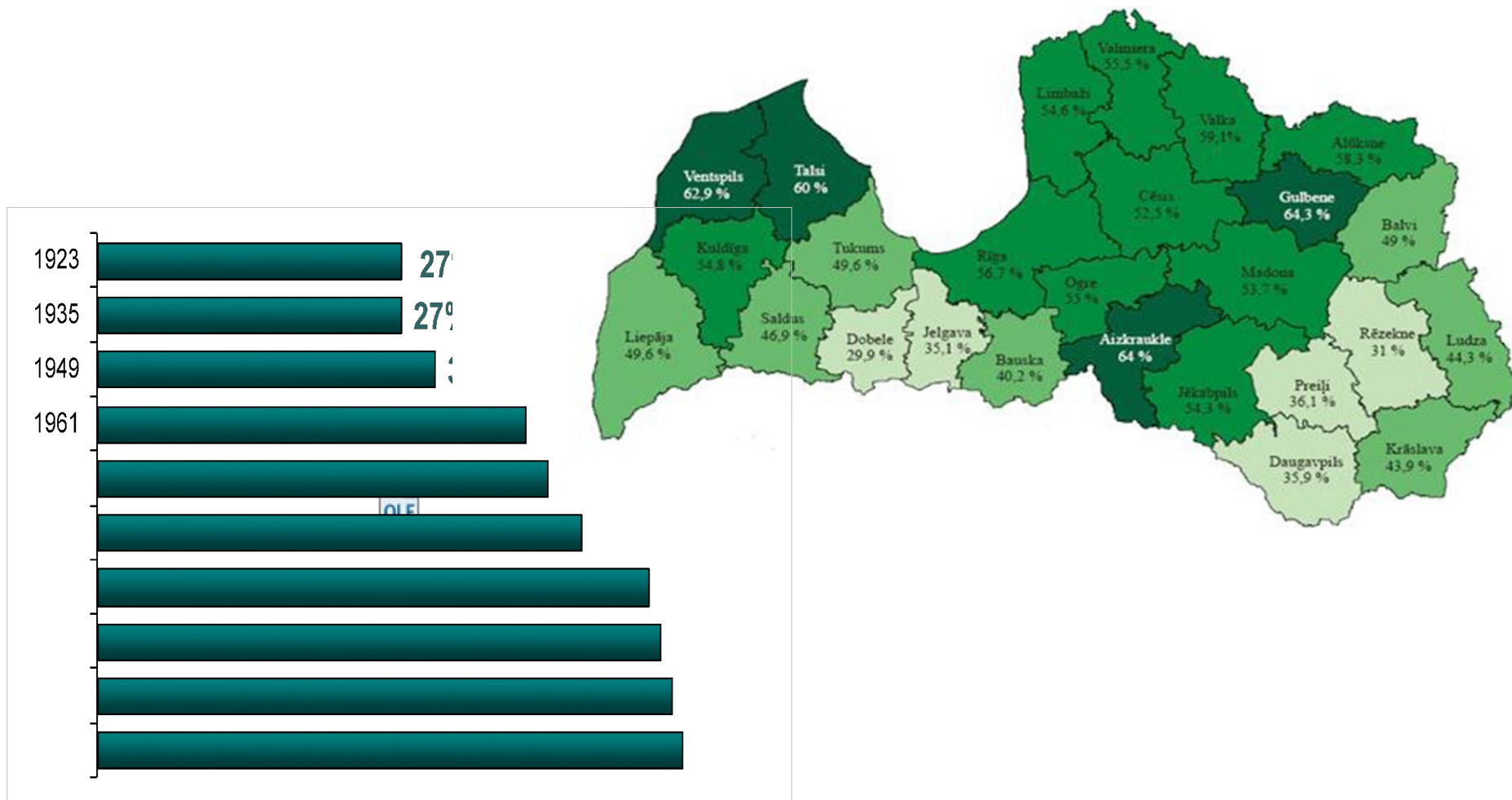
* Ievērojot katlu lietderības koeficientus

Vai biomasas izmantošana ir ilgtspējīga?

Mežu platību dinamika

Avots: 2000. - 2014. Zemkopības ministrija, 1923 - 1990 Meža fonds

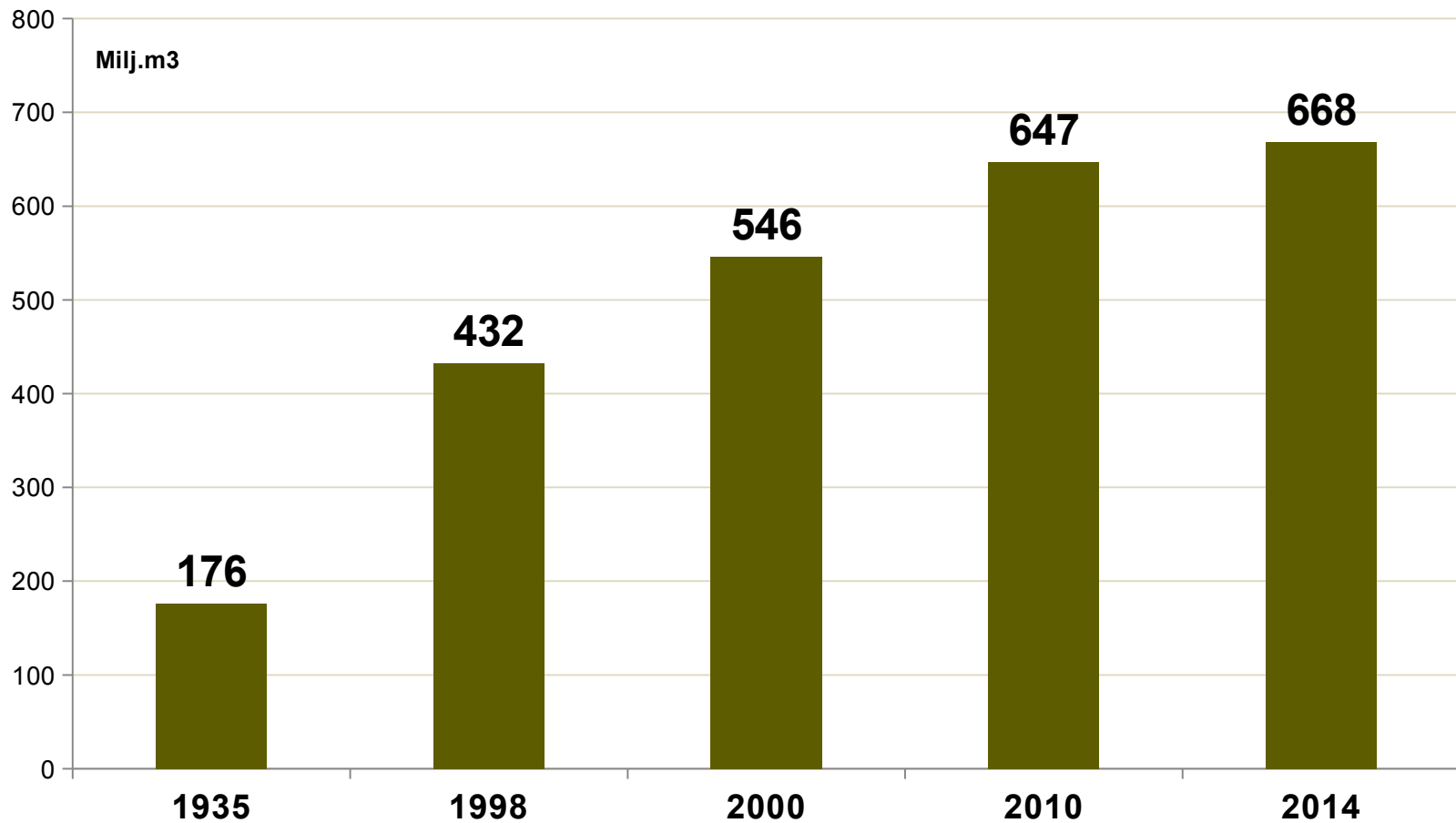
Meža platību izmaiņu dinamika

Milj.ha

Mežainums, %   Mežainums, %   Meža platība, milj.ha

Avots: 2000. - 2014. Zemkopības ministrija, 1923 - 1990 Meža fonds

Kopējā koksnes krāja Latvijā, milj.m³

Energētiskās koksnes sagatavošana

<https://www.youtube.com/watch?v=hZynVPgNd70>

Koksnes biomasas kvalitāte

“Baltā” šķelda
(vismazāk piemaisījumu)

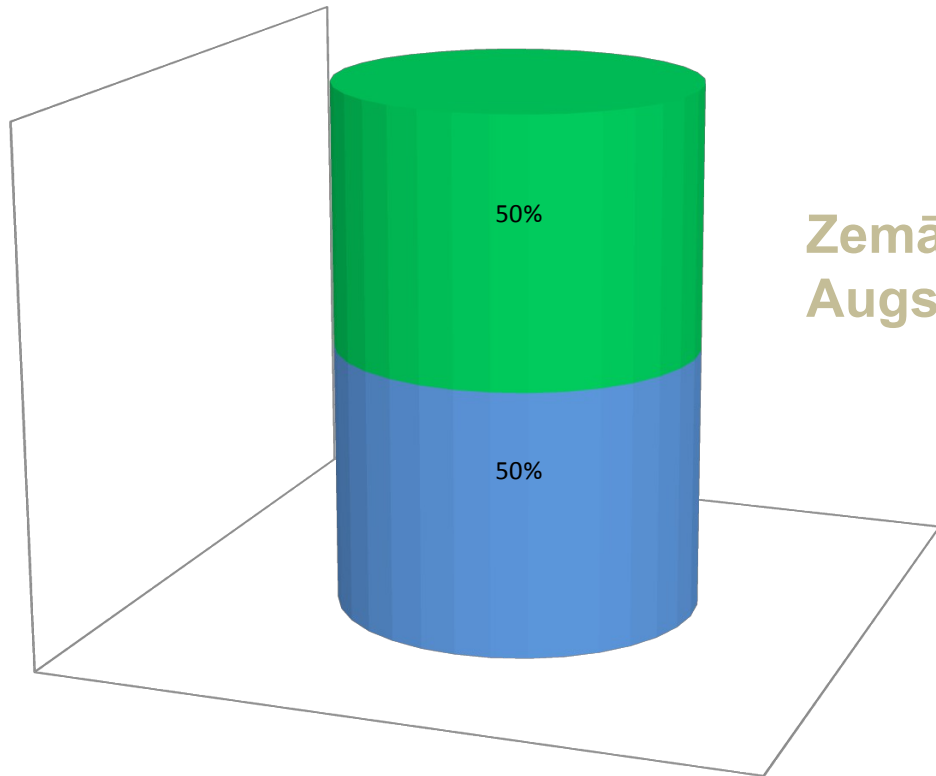
“Krūmu” šķelda
(vairāk mizas un smalkumu)

“Mežizstrādes” šķelda
(daudz piemaisījumu –
lapas, skuju, smiltis)

Biomasa mitruma saturs

Zemākā siltumspēja= 2,23 kWh/kg
Augstākā siltumspēja= 2,77 kWh/kg

■ | Ūdens   Koksne

Palielināts pelnu saturs veido kušņus

Koksnes kurināmā veidi

Malka

Briketes

Granulas

Šķelda

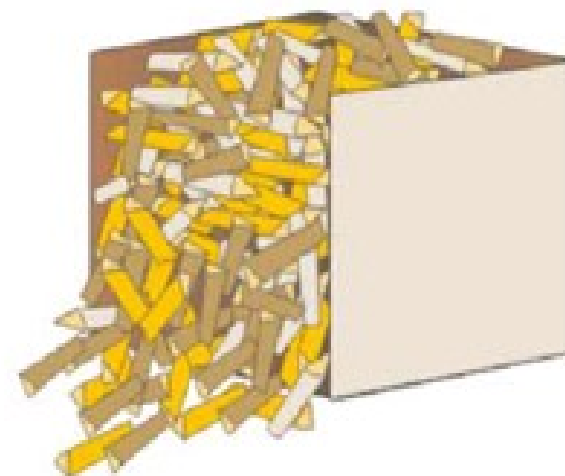
Koksnes mērvienības

1 m³ koksnes
(«ciešmetrs»)

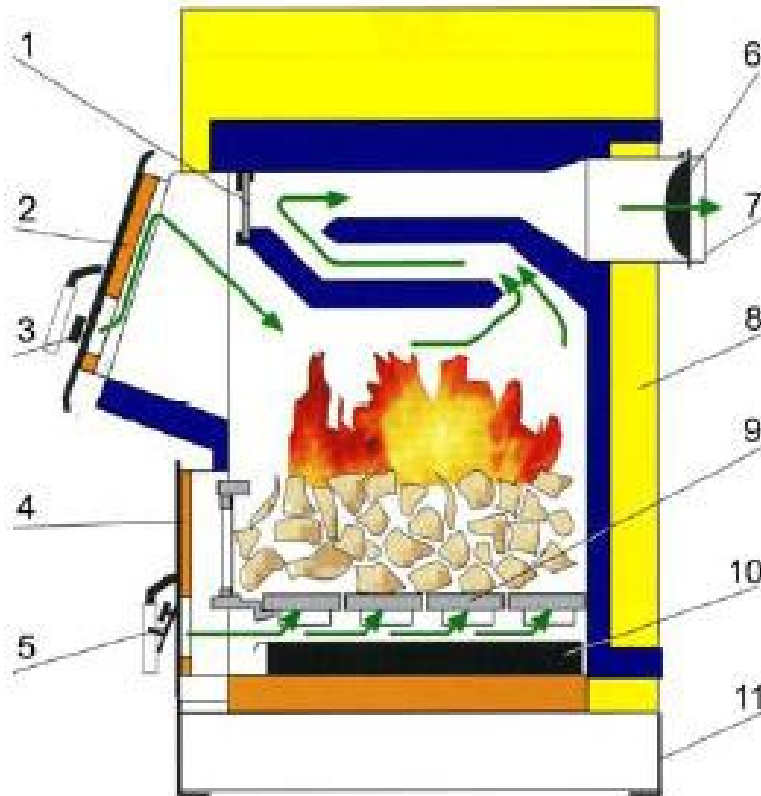
1 sters (cieši nokrauta
malka) = 0,7 m³ koksnes

1 ber.m³ koksne sabērtā
veidā = 0,4 m³ koksnes

Dedzināšana slānī ar dabīgo vilkmi

Kurtuves ar nekustīgiem ārdiem

Katls malkas sadedzināšanai

1 -ekrāns,

2 -iekraušanas lūka,

3 -sekundārā gaisa vārsts,

4 -pelnu lūka,

5 -primārā gaisa vārsts,

6 -šīberis,

7 -dūmvads,

8 -izolācija,

9 -ārdi,

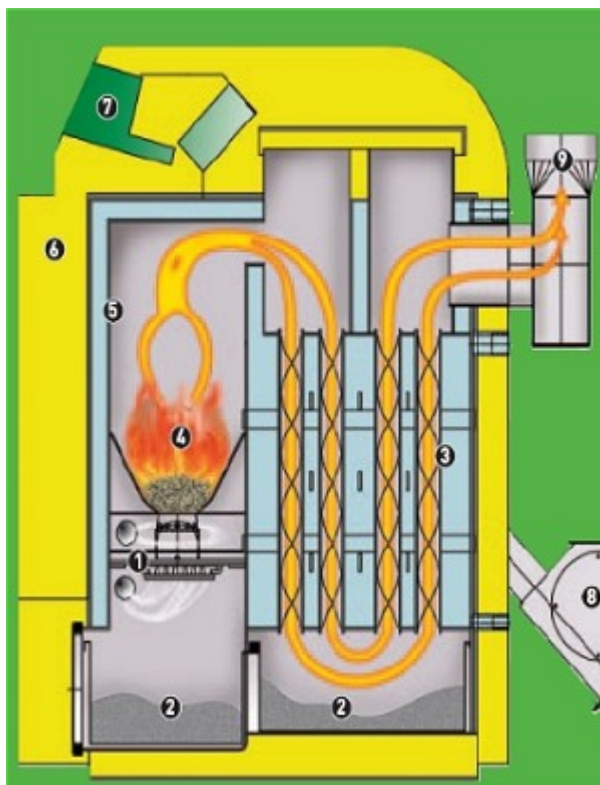
10 -pelnu paliktnis,

11 -pamats

Gāzes ģenerācijas katli

Granulu katli

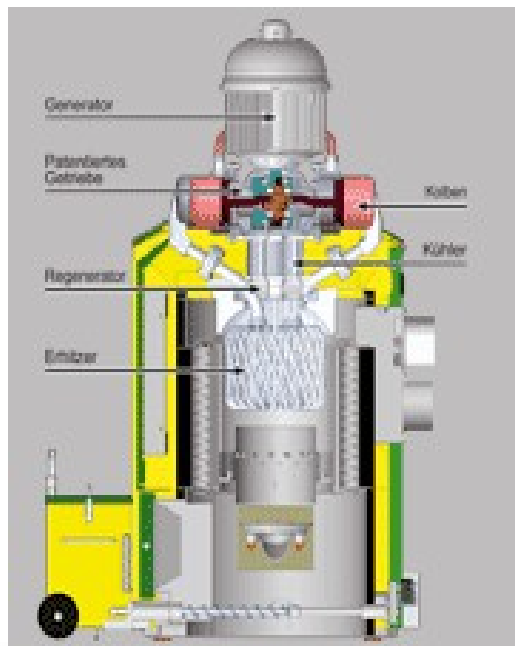
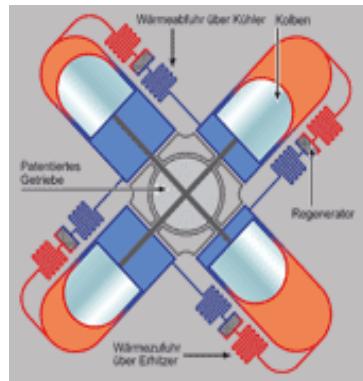

Universālie katli

Mikro koģenerācijas iekārta

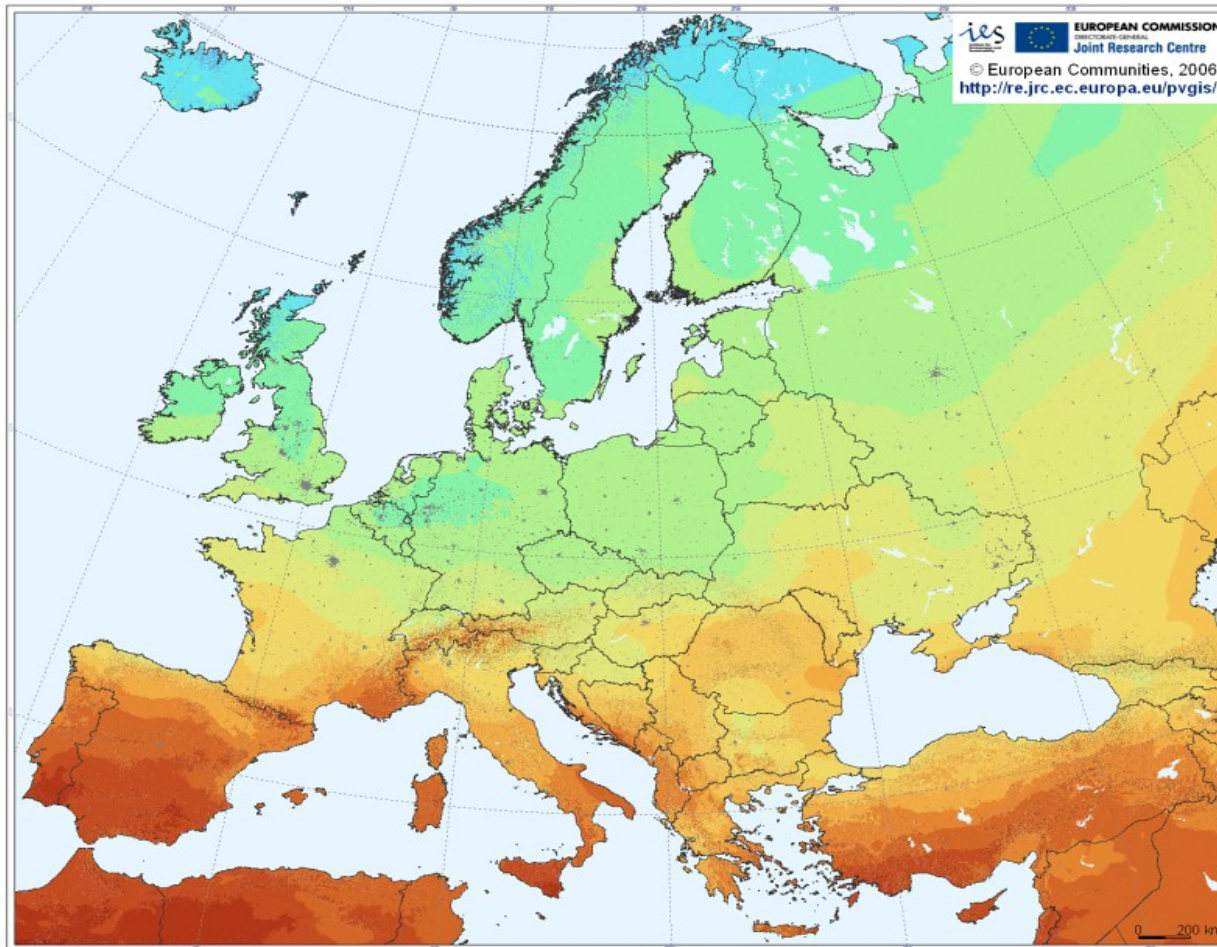

Granulu loģistika

Saules starojuma enerģija, kWh/m² gadā

Photovoltaic Solar Electricity Potential in European Countries

Yearly sum of global irradiation incident on optimally-inclined south-oriented photovoltaic modules

Global Irradiation [kWh/m ²]
<600
800
1000
1200
1400
1600
1800
2000
2200

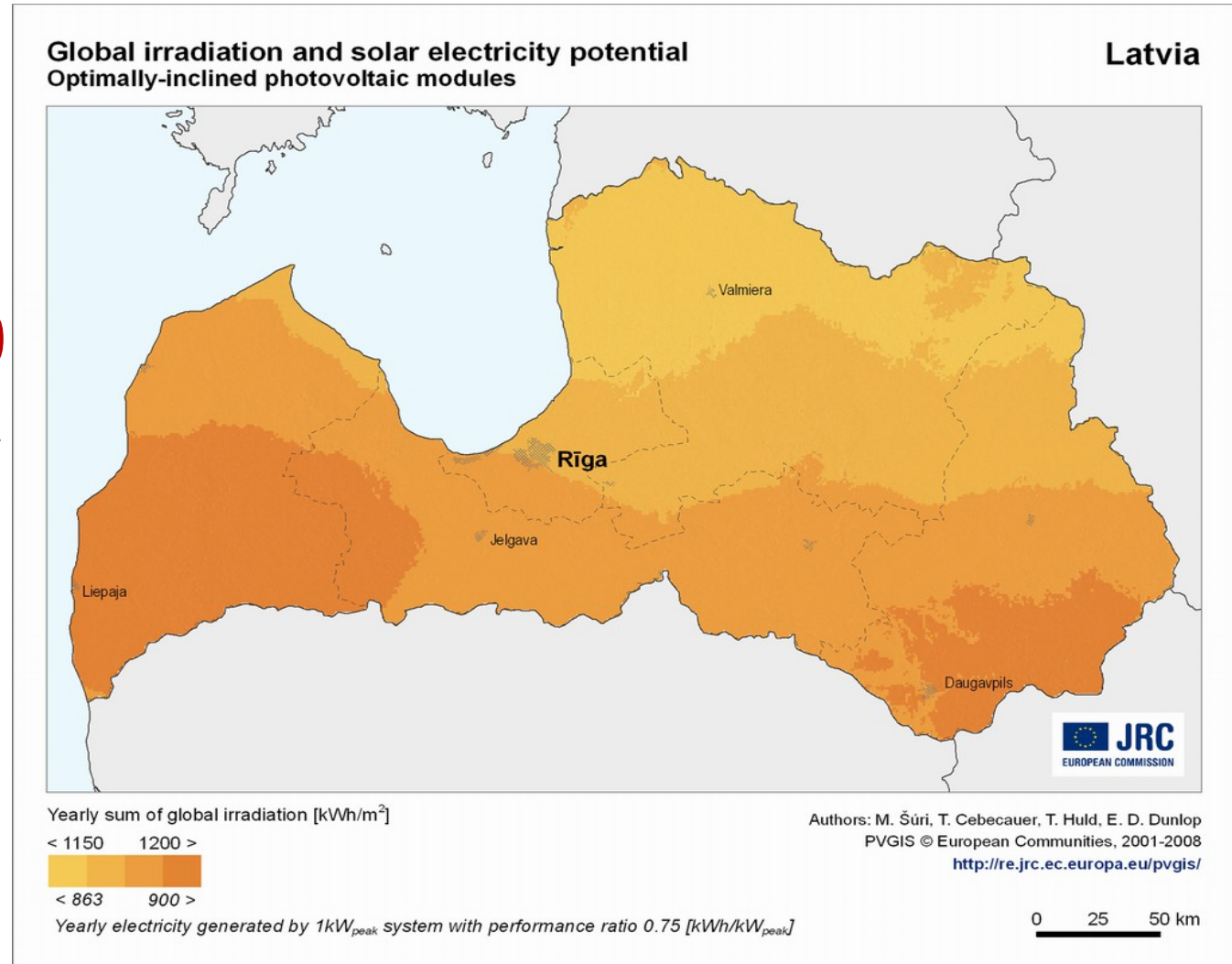
Yearly sum of solar electricity generated by 1 kWp system with optimally-inclined modules and performance ratio 0.75

Solar electricity [kWh/kWp]
~450
600
750
900
1050
1200
1350
1500
1650

Saules starojuma enerģija, kWh/m² gadā

Vidēji
1000-1200
kWh/m² gadā

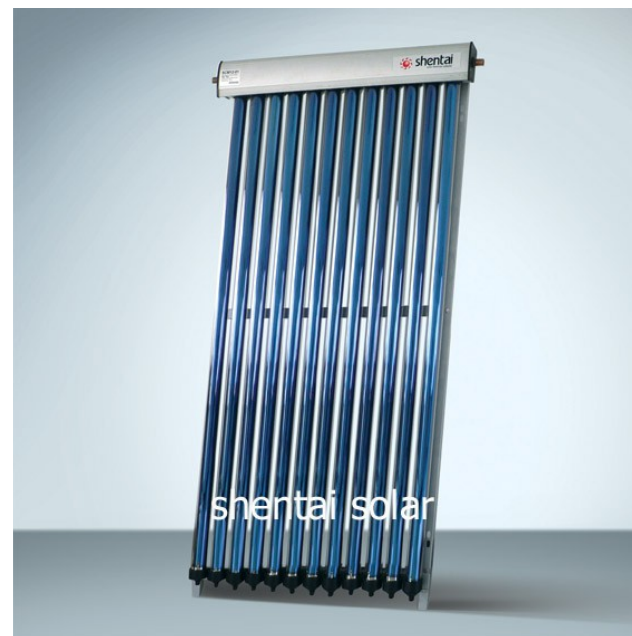

Saules kolektoru veidi

Plakanie

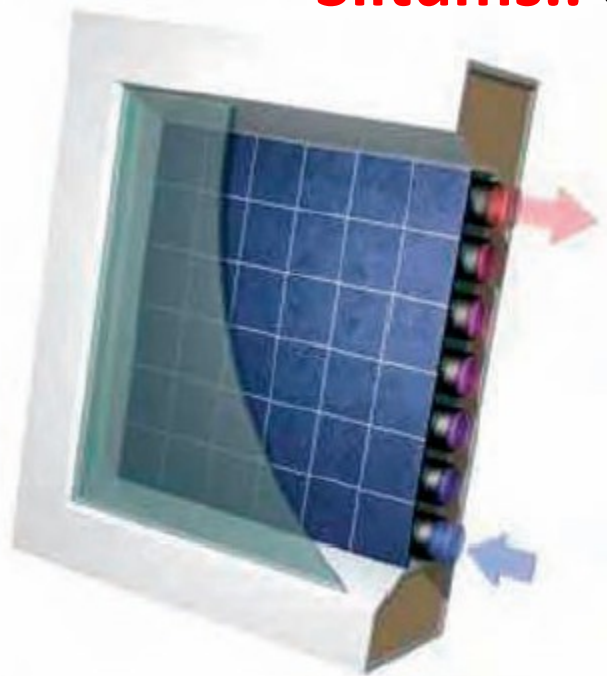

Vakuuma cauruļu

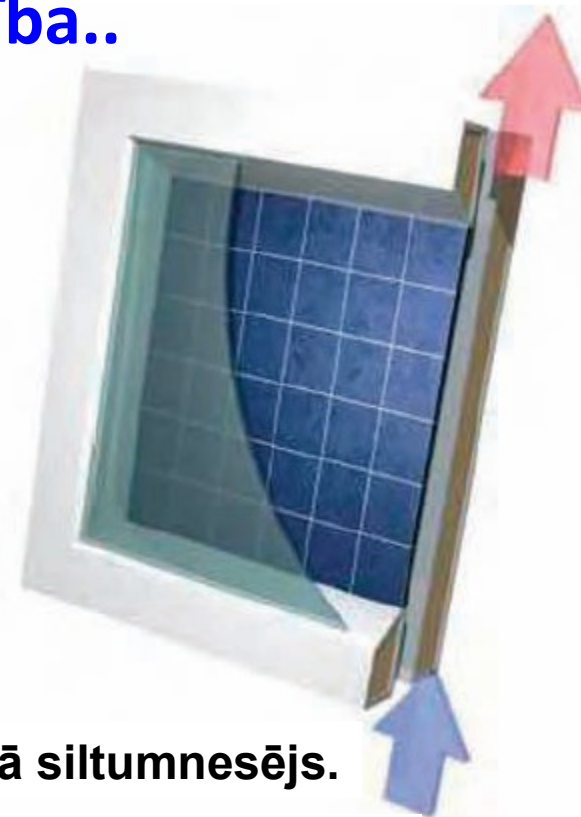

Hibrīdās saules sistēmas

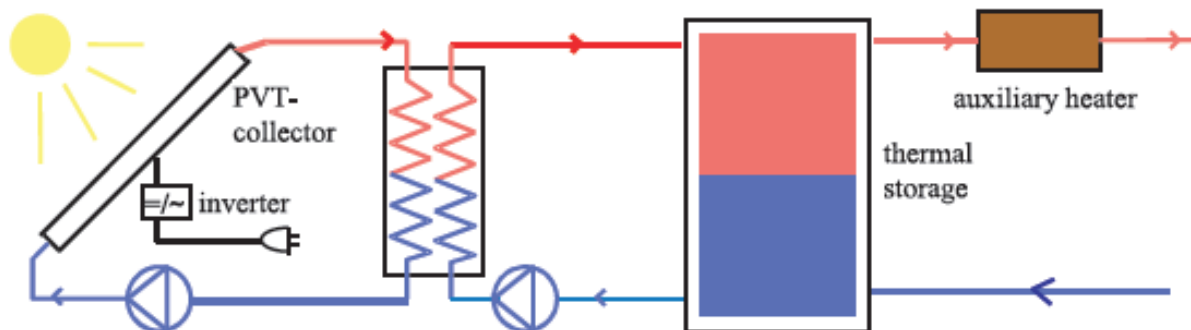
Siltums.. & Elektrība..

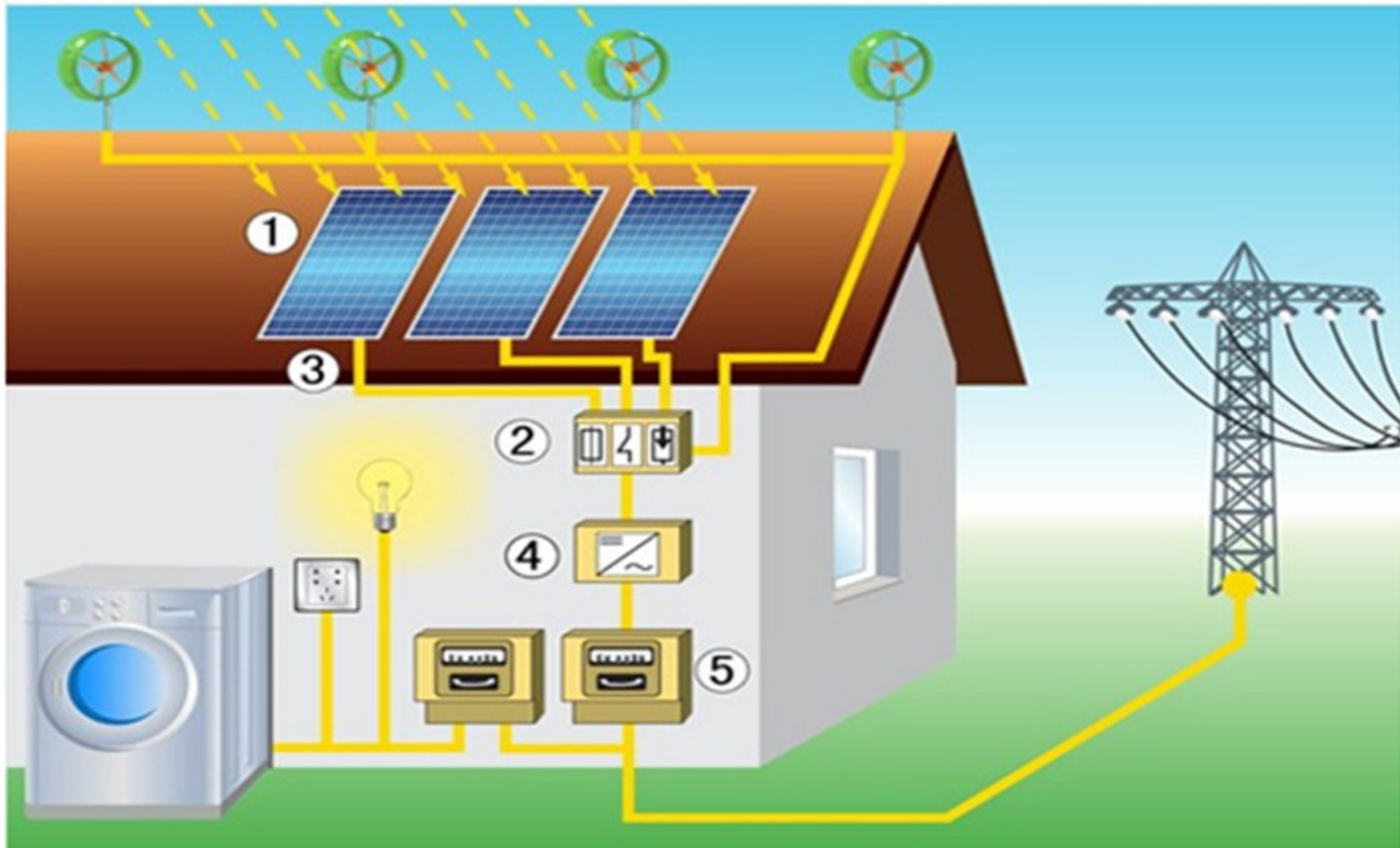
(a) šķidrums siltumnesējs;

(b) gaiss kā siltumnesējs.

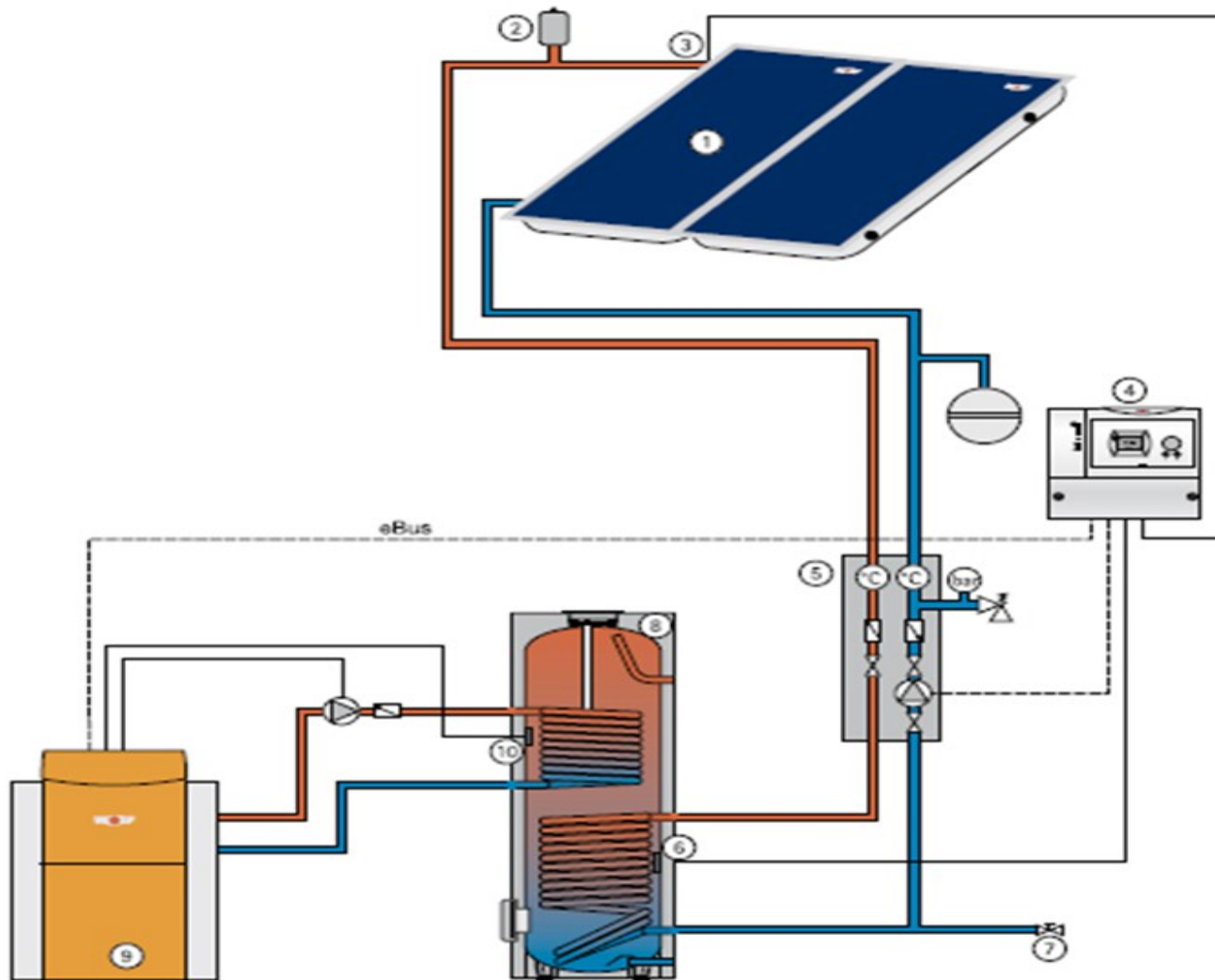

Mājsaimniecībām elektroenerģijai saldo princips

Saules kolektoru apkures shēma

Kombinēta sistēma Siguldā

Ģimenes mājas apkures elementi

Granulu katls

Siltumenerģijas akumulators

Akumulatoru virkne

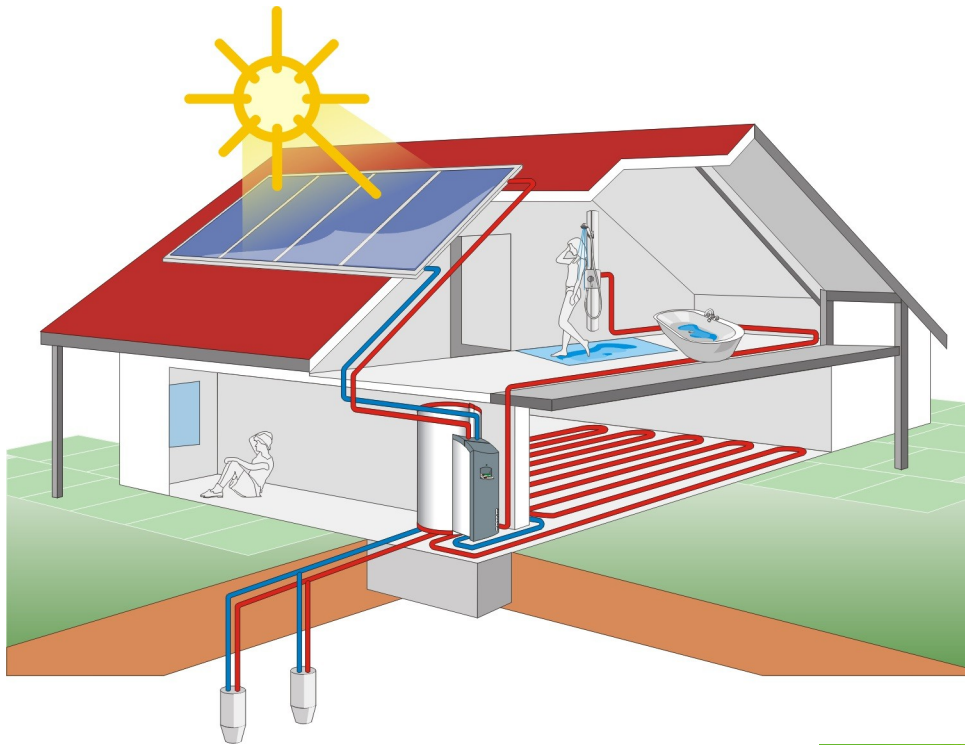

Lielas jaudas siltumenerģijas akumulācija

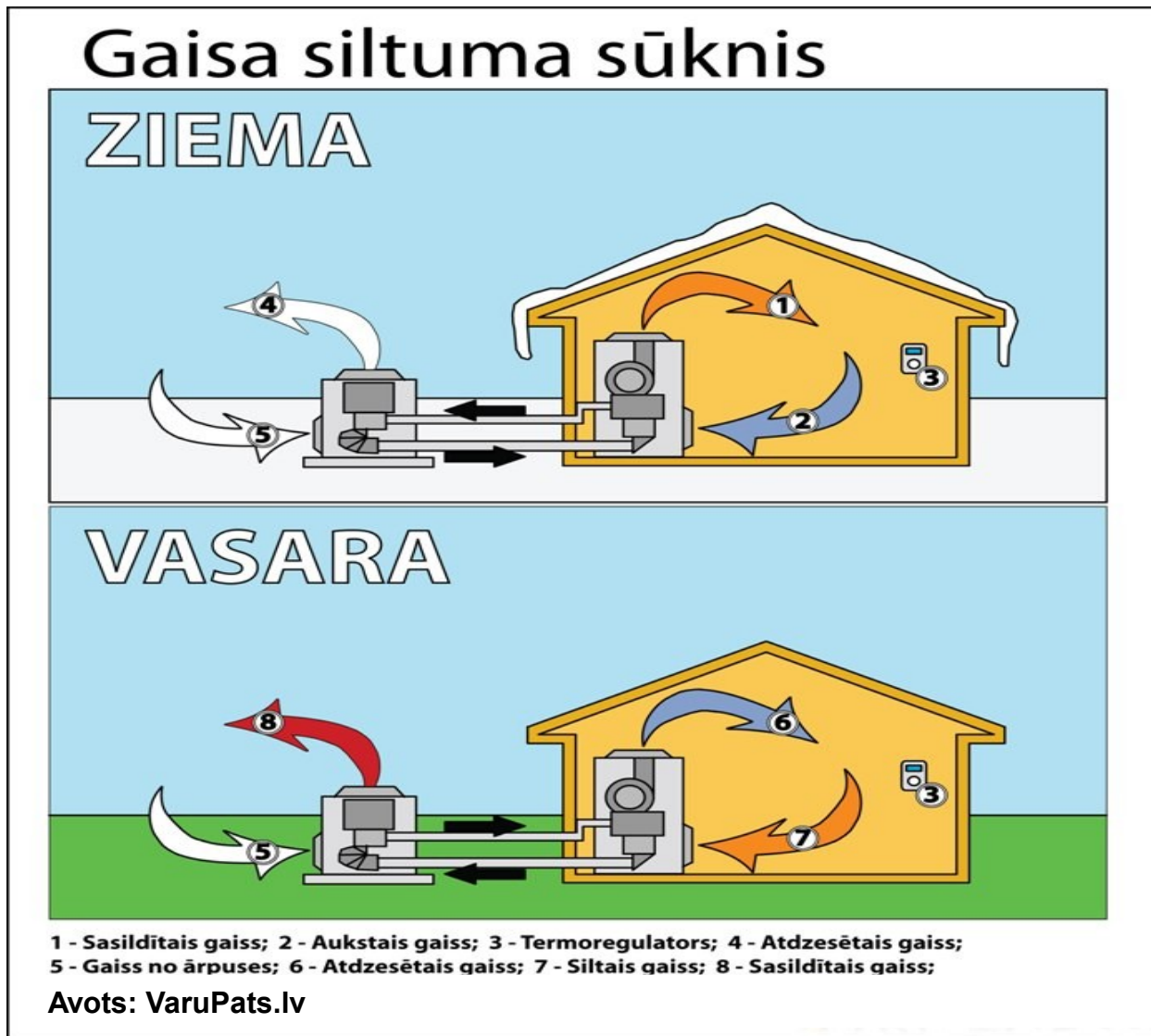
- Diennakts akumulācija
- Nedēļas akumulācija
- Sezonas akumulācija

Zemes siltumsūkņi

Gaisa siltumsūkņi

Ēku energoefektivitāte

180 kW/m²gada

35 kW/m²gadā

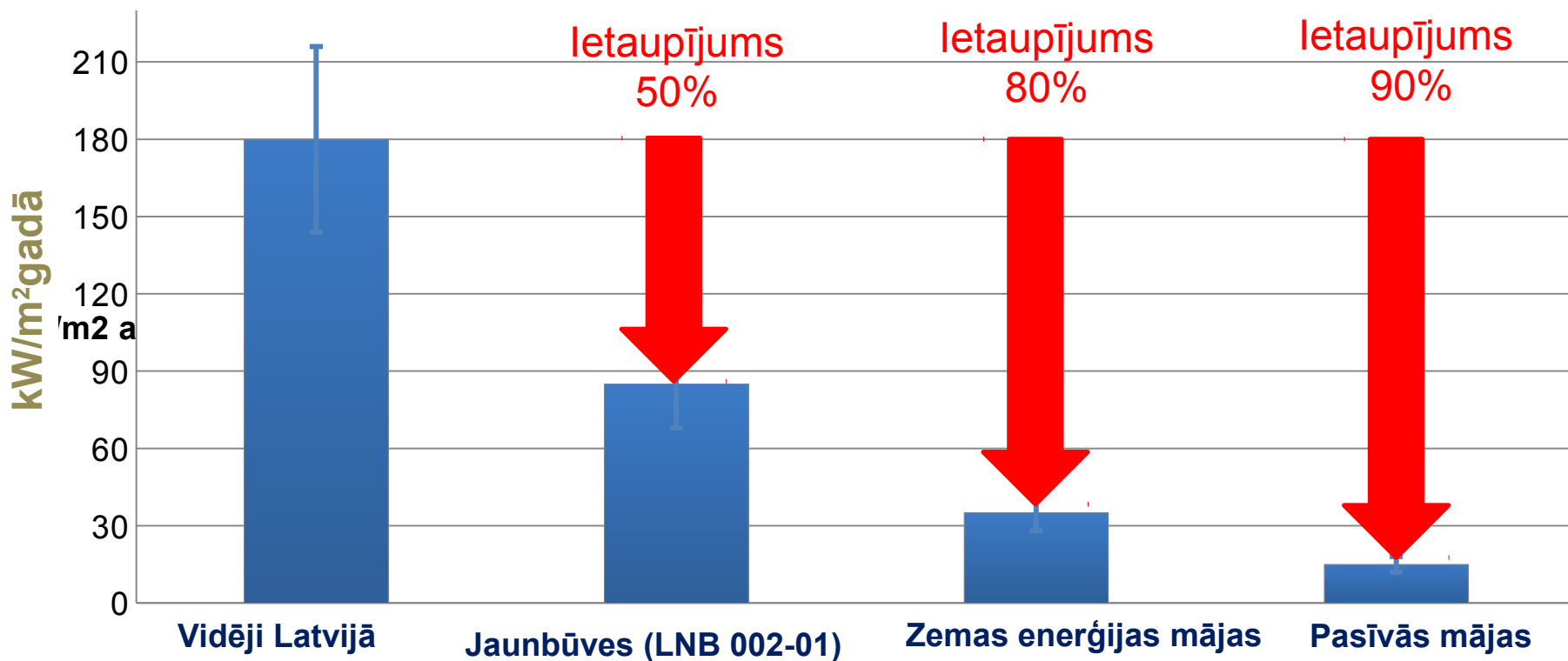
85 kW/m²gadā

15 kW/m²gadā

Teorētiski iespējamais ietaupījums

Jaunbūves (LNB 002-01)

Zemas enerģijas mājas

Pasīvās mājas

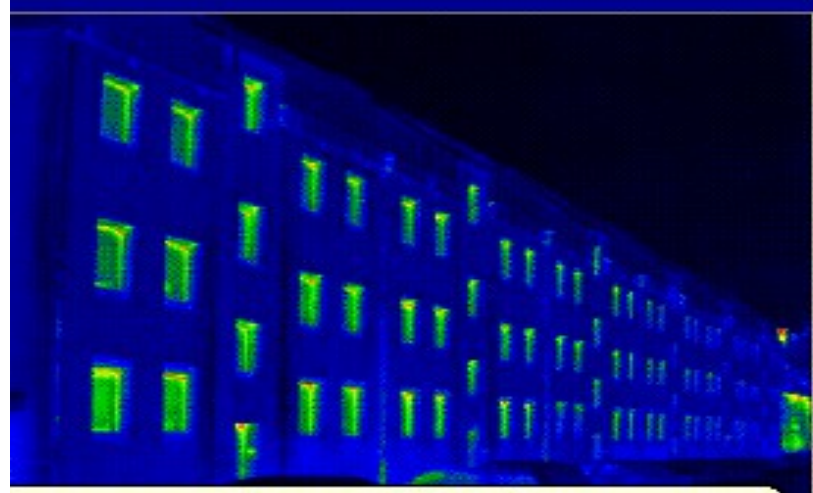
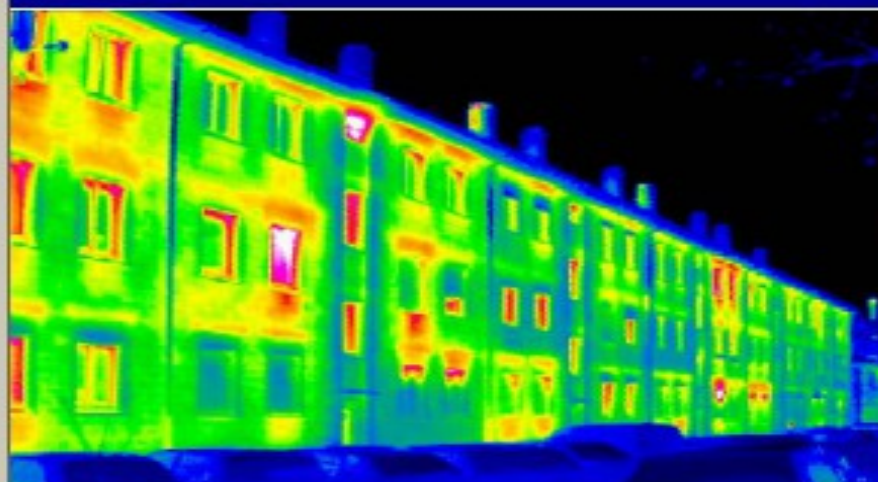

Nekompetence – nauda vējā ...

Ēku siltināšana var dot ap 50% ietaupījuma

Jāmaina patērētāju uzvedība

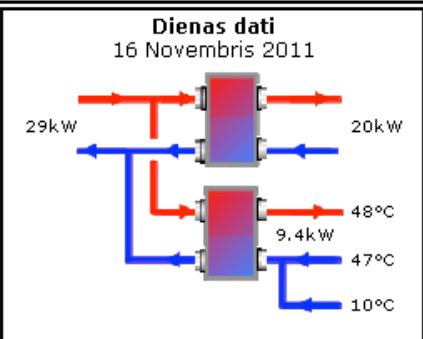
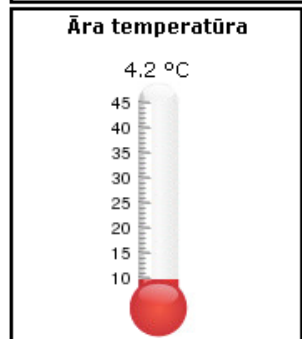
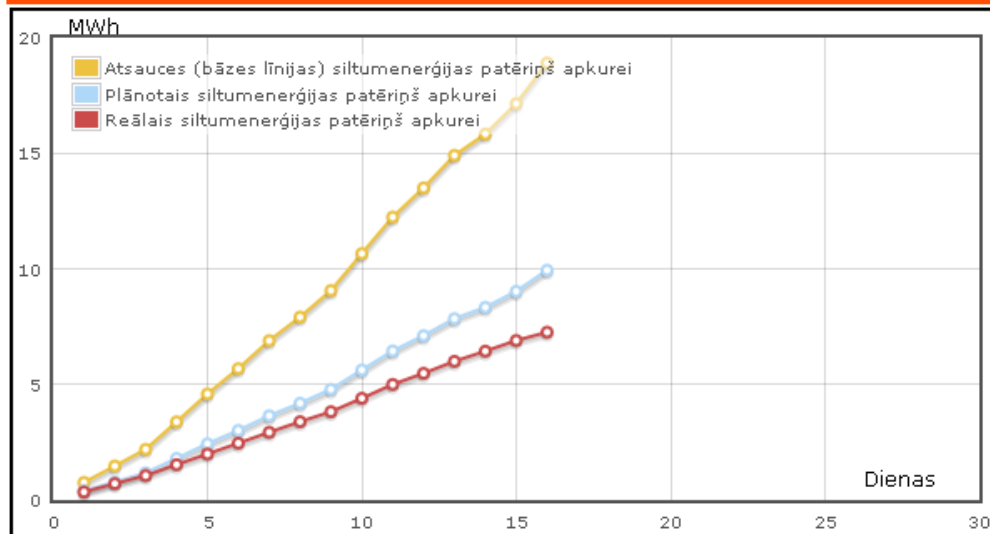
Labākie rezultāti – ar energopārvaldību

Māja: Gaujas 13 » [Interfact](#) | [Energijas patēriņš](#) | [Temperatūras](#) | [Uzstādījumi](#) | [Lietotāji](#) | [Mājas](#) | [Iziet](#)

Pilsēta: Valmiera   **Datums:** 16 Novembris 2011
Adrese: Gaujas 13   **Laiks:** 12:00

Ietaupījums, MWh 238.1
Ietaupījums, tCO₂ 62.9

Pēdējie 2 mēneši
Oktobris 2011

SH: 9 MWh
 DHW: 3.23 MWh
 Ta: 7.8 °C

Septembris 2011

SH: 0 MWh
 DHW: 3.12 MWh
 Ta: 13.4 °C

Avots: <http://monitoring.itworks.lv/>

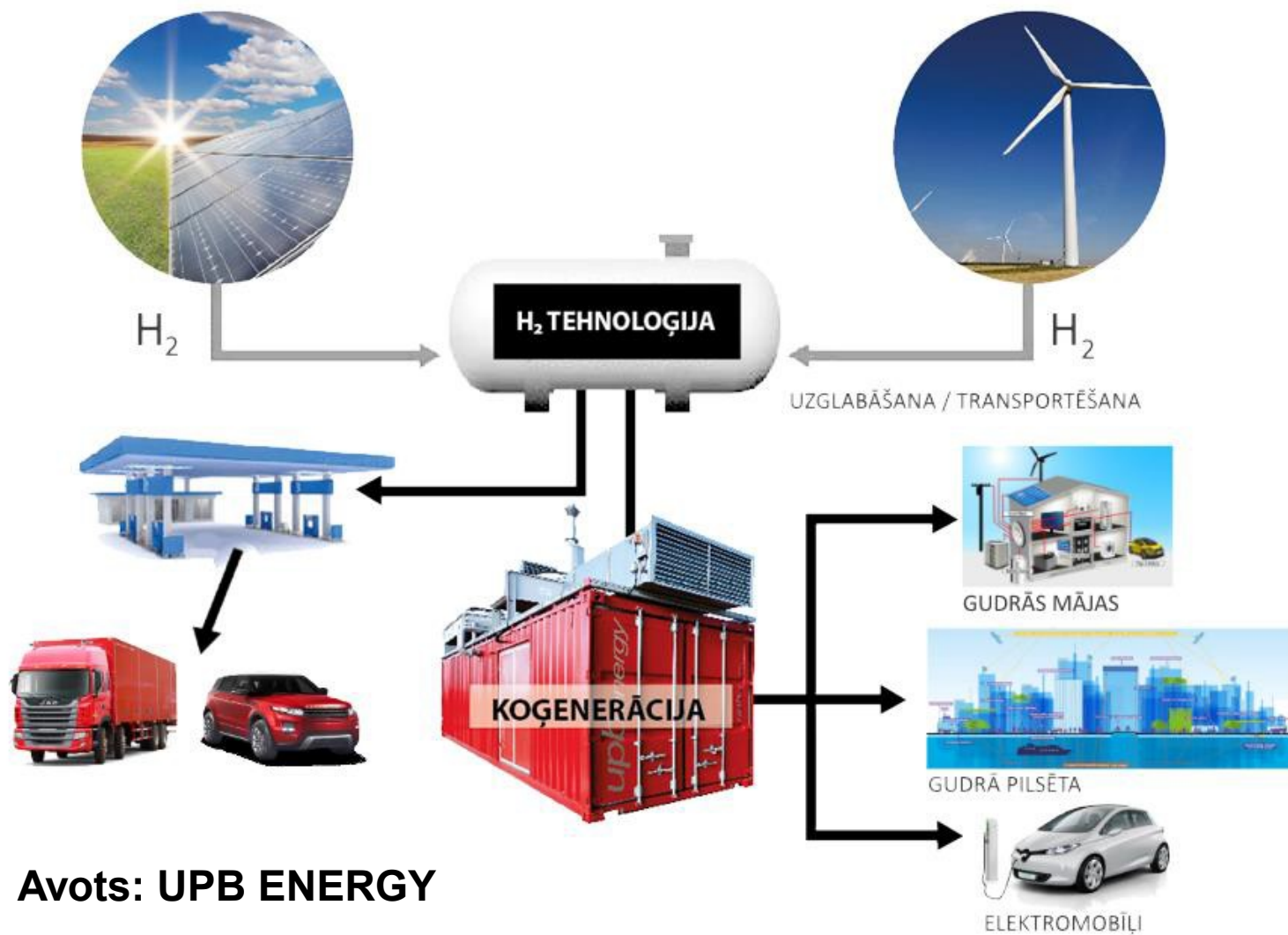

Siltumapgādes tehnoloģiju izvēle

- **Siltumapgādes veids**
  - Vietēja siltumapgāde
  - Centralizēta siltumapgāde
- **Siltumenerģijas avots**
  - Katls
  - Saules kolektors
  - Siltumsūkņis
- **Siltumnesējs**
  - Ūdens
  - Gaiss
  - Kabeļi
- **Sildķermeņi**

Nākotnes vīzija – «gudrās» mājas un tīkli

Avots: UPB ENERGY

ES enerģētikas savienība: centrā - patērētājs

legādājas
energoefektīvas iekārtas

Seko savam patēriņam
un lieto enerģiju tad, kad
tā ir lētāka

Saņem regulāru un
skaidru rēķinu
informāciju

Salīdzina
piedāvājumus, maina
piegādātāju

Zina un īsteno savas
tiesības

Pats ražo enerģiju
savām vajadzībām,
pārpalikumu pārdod

Avots: Ekonomikas ministrija

Jautājumi?

Kontakti:

**Edgars Vīgants,
mob.29212789,**

edgars.vigants@biotop.lv

